

گاوری
کلام، سوات

شمارہ نمبر 5

kcs_kalam@yahoo.com

ہمنان سختیا

محمد زمان ساگر

آشوگ ہمنان خلق رہ بار سختیاں لنگو۔ این کال مئی پیم پا بار آمو زیات دیت۔ ائی 1991ء تھی پت اتیک زیات پیم کالام مئی دیت۔ اولیں ہمال 21 دسمبر، 2004ء رہ سیر کھیڑاں دوس رہ پسالہ ویش۔ ان مئی چور جاتک تہ تو ہوش ترے دی کتیک ای زخم ہوش۔ امی جاتک خلقہ پتائے گرو۔ ان تھی بعد دیگر بیوں مئی ہمیلہ دا پنج مانوش مارو۔

اینچھلہ ملتان مئی سات مانوش ہمیل تو ہو۔ سوئے ما گھان واقعات کھلگل مئی ہوش۔ تاتہ آ شیٹاں شور مانوش ہمیل تو ہو مورش۔ تقریباً اتھما انیش مانوش سووا مورش۔ دیگر اتروٹاں ا میش پنہ بچوگ رہ لیکوٹ کرے ہمیل تو ہو مورش۔

اینچھلاں کالاماں کاں خڑاک تھو سہ تقریباً دو پیش دوس بن آس۔ خلق رہ بار تکلیف لنگو۔ کاں خلقہ گالوئے نہ پاشوش ترے تام بار زلیل ہو۔ پتائے حکومتہ جاز دہ کتیک امدادی سامان لاڑائے پرہ ائی پا خلقیں ضرورت ما کم آس۔ حکومتہ زیات شیدیل گیل ترے ڈبل روٹی لاڑیش۔ تن دہ خلق کہ کی خار نہ یات۔

خڑکیں کیر خلقہ اینہ کوشش کا کالامیں پیش تھی پیم لھلیں گاش۔ بھونائے حکومتہ کتیک بولڈیزر لاڑاش پرہ تامہ پا کی خاص حرکات شاردہ نہ کریش۔ کتیک دوس تہ بھی خڑاک پت آس، پرہ مھوٹو دیگران خڑاک بن ہوت۔ حکومت کہ ترے غیر سرکاری ادارا کہ مون این درخاس تھو اوں کالامیں خلق کہ صحیح امداد دادہ۔ حکومت آم رہ کاں قرض تھو آس یا تہ معاف کردہ یا بھی کہ رعایت آم کہ دادہ۔

خطاں پتہ

کلام کلچرل سوسائٹی

بمعرفت البدر بک سیلرز، مین بازار کالام، سوات

کالاماں تاریخ مکیش ماگہ

چُنڑیل:- ملک زرین، تل کلام

ملیکانان سہ لینڑ چیگ ہوں تہہ کالامان
ملیکانان سہ جولگ روان گرا۔ بحرینان امی
خانان تہہ ملیکانان ماگہ شمشی ملیک،
حضرت علی ملیک، امیر خان ملیک، یوسف
ملیک، صوفی جان ملیک، لاجبر ملیک،
اعتماد ماگہ گھین تہہ سواتان خزان تہہ داش
تہہ دو پیش زر روپی گری ہوں اس این
کالامان ملیکانان راگہ بڑا۔ ہوں کہ قسیمان
مرگ جوہل مو بودہ۔ تیتی اوں پاکستان
چاجن ان راگہ غلط اثار نہ چوگ تہہ۔ ہوں
بسانہ کلام قبضہ ہوگ تہہ۔

صرف پیش زر روپی نیت تہہ ٹوام اگست
۱۹۴۷ء راگہ کلام ریاست سوات سہ ضم ہو۔
کسیں نی آنگیر پا لوول نہ ہی۔ رسول خان
اولان کالاماں تحصیلدار ہو۔ بحرینان
ملیکانانہ، خانانہ سخت کردار ادا کیر۔ مزید
کالامین خلق سہ ران تعلقات شروع کیر۔
حالات دوس پہ دوس چاجوشیت۔ این وجا
دہ رسول خان میان شمشی ملیکین پرے تانی
پو سرنزیب کہ بابہ کیر۔ نصاب پا چاجین۔
شمشی ملیکان وجا دہ کالامان ملیکانانان
تعلقات رسول خان سہ دی پا بار ران ہو۔

دگیر ملاکٹراں پولیٹیکل ایجنٹ کرنل یوسف
تہہ سرحدان گورنر خواجہ شہاب الدین تہہ
والی صاب رسول خان راگہ تحقیقات کہ

کاں وخت راگہ گل شہزادہ سواتان حمکران
آشو تہہ، تن کلام فتح گروگان سوچ کیر۔
تہہی وخت راگہ عبدالقیوم تحصیلدار بحرینان
تحصیلدار آشو۔ این تحصیلداران جا کلام
راگہ تحصیلدار مقرر کیر۔ تھوگو کالامیہ
بغاوت شروع کیر۔ این تحصیلدار کالام تھیکہ
ڈابو۔

ہار قسمین نوگری، عزت، دولت، دباؤ، انعام
تہہ موجب این پیشکش کیر پرہ این وخت
سہ اوم کامیاب نہ ہو۔ دگیر رسول خان میان
مدین راگہ حکیم مقرر کیر۔ ائی بار قابل
ترین میش آشو۔ اس کہ این منو اوں تو ٹوام
اگست راگہ کلام قبضہ گری تہہی کال
۱۹۴۷ء آشو۔

ہوں چونام اگست ۱۹۴۷ء راگہ اسان پا
پاکستان سہ ا دوس اعلان ہوگتہ۔ رسول خانہ
فروریان ما ماگہ این کار شروع کیر۔ رسول
خانہ زید اخونزادا سہ تہہ دی اخونزادگان سہ
تعلقات چاگیں کوشش شروع کیر، تہہ بار
زیات اثر تہہ رسوخ استعمال کیر۔ ام ما علاوہ
حضرت ولی ملیک سہ، نارنگ شاہ ملیک
سہ، احمد شاہ ملیک سہ دوستی شروع کیر۔

این وخت سہ بحرین راگہ سلطان محمد
تحصیلدار مقرر کیر۔ این تحصیلدارہ تہہ
رسول خان میان شریک بحرینان خانان تہہ

درو تے کالام وفاق سے چوڑے چین۔ اصل قصہ
کالاماں این اُون ائی ایجنسی تھو۔

کوستانا مٹل

آگّا ما ڈیوی اوچہارہ شت۔
آڑیں لومایہ پشکالیں خڑیس گھنہ لیشت۔
آر تہ بار پرہ پم ران ای نہ۔

اُوکس ہوں کالامیہ حکومت قبولیت یا نہ۔
ملیکانانہ آواز کیر اُون رضائے دہ مہ ریاست
سہ شامل ہوت مہ جدا ہوگاں نہ۔

رسول خان تہ کابینہ مئی شامل کیر۔ دیگر
سیاسی اختلافات و جا دہ تن استعفی دیت۔
تن ماکہ کالاماں ملیکانان خفہ ہو۔ خلق بلوہ
کیر تے این منو اُون کالام پاکستانان حصہ
ائی ریاست سہ نہ۔ تتهی وخاں گورنر کہ
درخاس کیر۔ تن کالام ایجنسی کیر۔ کالام
راکہ حکمران سوات صرف پاکستانان ایجنٹ

یوسف خان تے شیربانو

چٹیل:- گوہر رحمن، شہو

انگوسیر گھی چو یوسف خان کہ دہ تے ماں
دعا سلام من۔ بندئیہ چو انگوسیر گھی چو
تاس کہ دیت تے جولاک اڑ کیش تے یوسف
خانہ اسپن دیت۔ آس کہ ارو دیگر این
جولاک مو کر۔ شیربانو بندئی ما تپوس کیر
ارو یوسف خانہ کنان منو؟ سہ ارو چھیں کیر
میں دیت۔ شیربانو رینگینہ لار پھر گئے۔

دی دوسہ دیگران شیربانو ا این سوال جواب
لاڑائے۔ یوسف خان پا رضائے ہو۔ پتائے
کھیریں کیر تے تسان پلایاں لوکوٹوریں
جہار ہی۔ یوسف خانہ تانی وطن چھیری گا۔
دی وطنہ سہ ا باچیں فوج مئی بھرتی ہو۔
این ما یوسف خانان دی ا پلایاں پوا شیر بانو
گئی۔ اسان باوہ ہوش۔ یوسف خانیں یئی رہ
تے ایشو رہ آم بار ظلم گروشت۔ یوسف خان
یائے تے شیربانو کہ شید ہی۔ سہ پا بار

یوسف خانان بوب سردار آس۔ یوسف خان
تقریباً ٹی کالان آس تے تسوں بوب مور۔
تسیں ا ایشو آس تسان نام بندئی آس۔ بندئی
تقریباً ا کالو اڑیں آس۔ یوسف خانان پلایاں
لوکوٹور بار مالدار آس۔ اسوں بویاں مرگہ بعد
اسوں یئی چو تسوں لارہ مزدیری گروشنیت
تے اپان کہ دوس دوسیں گیل برابر گروشنیت۔
یوسف خانان تتهی پلایاں پوٹل بار ظالمان
آس۔ تام آم راکہ بار زیاتئی گرنش۔

یوسف خان تے بندئی توشی گھان ہو۔ یوسف
خان بار دوس ناچیرہ بچوشت۔ تسان وفادار
دو کچر آس۔ سہ ناچیرہ بچنش تے تسان
تتهی کچر پا تاس سہ بچنش۔ تسیں ایشو
بندئی تاس کہ گیل نینش۔ یوسف خانیں
پلٹیں برے شیربانو تاس رہ میان پیش۔ ا دوس
بندئی گیل گھی بچوشت، شیر بانو ارو "این

خوشال بی تے اسیں یئی تے اشیو پا بار خوشال ہُو۔ بس یوسف خانیں فوجہ شیربانو گھی چو تأس کہ دیت۔ یوسف خان تے شیربانو آں باوہ ہُو۔

لقمان حکیم صاباں لوکوٹوراں قصہ

چُڑیل:- احسان الحق، کالام بازار

جہل سہ گھنڑ جین تھو کو آم نہ ڈاب وین۔
تھو کو اسوں دا۔ دوپام چماں سنگیں مطالب
این اوں تہہ اپان کہ کچر ساتا سہ چماں
سنگ ہُو۔

امی لوکوٹور بار خوشال ہُو۔ یار تہ لنگی تانی
لارہ گا۔ لقمان حکیم صابہ تانی مرگ ما
میچ ا بہا زریں تہ لگیر دبیش۔ امی جوو تأس
گرائش پردمو تہ آک نات۔ امی جوو اکدی
کہ روش مئی گا۔ امی لا آمو لوکوٹور تانی
بویاں یاراں لار پھر گا۔ چو آس کہ منو اوں
بویاں مرگہ میچ تن تہ لگیر دبیش۔ تن مئی
آک نات۔ یارہ منو اوں تھوں بوبہ تہاکہ
کھیکی منوش اوں تھوں اکدی مئی فیصلہ
یائے تے تہہ کھیکی کرا؟ این گھان پوا منو
اوں تھوں اکدی مئی فیصلہ یائے تے تانی
محلّا ما بہارہ باچا کہ چو۔ ان پا آس رہ
عمال کیر اوں باچا کہ چو۔ این وصیت تھوں
بوبہ ٹیک منیت۔ آم لا جوو باچا کہ روان ہُو۔
پنہ روان ہو روانی ما کہ گھان جا ارو ایما دہ ا
ایس گیت۔ ا شبا پت این مئیم جا منو اوں
ائی تانی شیٹائے خفہ ہوگیت۔ ا شبا پت نی
لوکوٹ جا ارو سہ ڈھیرہ امدوال آس۔ تن
مئی ا میش نیکس۔ ارو ا ایس بیمہ رہ نہ
گیت آ؟ این گھان جہا ارو ا ایس گیت۔ این

لقمان حکیم صاب کہ خدایہ بار علم دیش۔
تاسکہ خدائے پاکہ بوخیری پا دیش۔ لقمان
حکیم صابہ تانی مرگ ما پھر مالہ تانی ٹی
لوکوٹور کہ تہ وصیت کیش۔ آک تہ اینوں
تانی اسال جہل سہ گھنڑی دا۔ دوپام وصیات
اینوں ماں مرگہ پت تانی لاراں بابام دہ چماں
سنگ دا۔ ٹی اینوں تھوں جووآں فیصلہ یائے
تہ تأس گھی تانی اوطن ما بارہ باچا سنا
فیصلہ کرا۔

امی وصیتہ باد لقمان حکیم صاباں حاق
پہج۔ کتیک مودا پت گھان پو این ایس ڈیبی
لقمان حکیم صاباں یاراں لار پھر گیئے۔ ایسہ
لقمان حکیم صاباں یار کہ منو اوں چھاں
یاراں لوکوٹور مو جہل سہ گھنڑی مو دینت۔
لقمان حکیم صاباں یارہ پیرے گھی میشاں
لار پھر یائے۔ پردمو تامہ تانی لاراں بابام تھی
چماں سنگ دیانت۔ لقمان حکیم صاباں یارہ
تپوس کیر اوں تہہ این پیریں کا دیش؟ لقمان
حکیم صاباں لوکوٹور ارو چھاں یارہ ما کہ
وصیت کیش ارو ماں مرگہ پت تانی اسال
جہل سہ گھنڑی اسوں دا۔ تانی لاراں گیر
چاپہرہ چماں سنگ دا۔ لقمان حکیم صاباں
یار ارو ماں لوکوٹور تہہ ماں یاریں وصیت ما
پو نہ ہوت۔ تھوں اسالاں لوکوٹور ہُو تے آم

مئيم جا ارو ائي لار تهى خفه هوگيت۔ اين
نى لوک جا ارو سه ڈهيره اُمدوال آش۔ اين
ميش ارو تهه مهين ايس بليت۔ اسون اُتھماگ
شر چاجينت۔

ان مئي گھان جا ارو مه پا بچنت باچا که تو
پا يه۔ آم روان بو۔ اين ميش که ارو پت پت
يه۔ کتیک وخه پت اين گھان جا ارو اين پنه
اوت گات۔ مئيم جا ارو سه ا ايچان شار
آش۔ نى لوک جا ارو تسيں ا پيچه نيشالين
بار آش ترے دى پيچه اى ميچين بار آش۔
اتوشى ساته پت ا ميش يائے تن تام ما تپوس
کير اوں اين ديش ده اوت نه گاتا؟ اين گھان
جا ارو گات۔ مئيم جا ارو سه ا ايچان شار
آش۔ نى لوک جا ارو تسيں ا پيچه نيشالين
بار آش ترے ا پيچه اى ميچان بار آش۔ اين
ميش ارو تهه ماں اوت بيلات۔ آم ارو مون
فيصله تهو مه باچا که بچنت سه مون ترے
چهان فيصله کرئي۔

آم پنج آمو باچا که گا۔ چو باچا سه ميلا بو۔
تام باچا که ارو باچه صاب مون لوماٹ تھون
اوله تاس چهن۔ باچا تپوس کير اوں تهه پت
کھيکي لوماٹ تھو اوں يه تاس چھيتم؟ اين
لوکوٹور ارو دو مانوش ما ره دعوه گير تهو۔

باچا اين ايسان ميش ما تپوس کير اوں چهان
که دعوه تهو؟ سه ارو مين ايس بليت۔ باچه
گھان جا که ارو تهکه معلوم آش آ اوں اين
پنده ايس گيت؟ گھان جا ارو باچه صاب اين
پن ده ايسالان قدم آش۔ باچا مئيم جا ما

تپوس کير اوں تهکه کھيکي معلوم آش اوں
ائى خفه پيش؟ ائي ارو تسان قدم بعضى بها
پتکه نوٹوش ترے سه پيسار پيسار پا هيش۔ نى
لوک جا ما تپوس کير اوں تئي کھيکي جانو
اوں سه اُمدوال آش؟ سه ارو باچه صاب ا
بهاگ دهرينه تهيران چال آشو۔ سه دهرينه تهير
شا رات هيش۔ مکه تن تهى پتہ شات اوں سه
ڈهيره اُمدوال آش۔ باچا ايسان ميش که منو
اوں تو قدم گشين گشين چو تانى ايس لا۔
ائى ته گا۔

اوت والا ما تپوس کير اوں تهکه کھيکي پتہ
شت اوں آمه ماں اوت بيلات؟ ائي ارو باچه
صاب آم کاں نخ ديانش سه صحيح آش۔
گھان جا ما تپوس کير ارو تهه کھيکي پتہ
شات اوں ايما ره اوت گات؟ سه ارو باچه
صاب قدم آش۔ مئيم جا ارو باچه صاب ا
پيش تهى گھا کھاگال آش ترے ا پيش تهى
اى نه کھاگال آش۔ مکه تن تهى پتہ شت
اوں سه ا ايچان شار آش۔ نى لوک جا ما
تپوس کير اوں تئي کھيکي جانو اوں تسيں ا
پيش تهى ميچين بار آش ترے ا پيش تهى اى
نيشالين بار آش؟ سه ارو باچه صاب ا پيش
تهى نيشالين ماک دئينش ترے ا پيش ده اى
پھوت بار گيرنش۔ مکه تن تهى پتہ شت۔
باچه اوت والا که ارو چو باباکان پوٹ۔ اوٹان
قدم ترے ماک گشين گشين تتهى پنه چو۔ تو
تانى اوت لان۔

سارہ باچہ تے اساں قیضی دوآمو یائے۔ لقمان حکیم صاباں لوک پو ارو مہ فیصلہ گرو کہ شینماک تھی یائے کیک تاتہ ایسال کم آس آ؟ اوں تو مون فیصلہ ایسال سنا گرانٹ۔ این پو ارو تانی قیضی میدان کہ گڑ یہ آس پالٹم۔ باچہ ارو تئی کھیکی جانو اوں ائی ایس تھی؟ ارو ائی مون فیصلہ گرینش اسان صرف ڈھوت پھٹکانش تے آ جوڑہ کرسی رہ نہ بھینش۔ ٹی جولاک این اوں ائی کھیکی اتھی گئے تے اساں کھوری قدام میچ ہو۔ مئی ان تھی جانو اوں ائی ایس تھی۔ باچہ پوٹ کیر۔ باچا برے گھی این پو کہ دیت۔ جوؤ کہ ای زار قبولو۔ بریاں فیصلہ ٹیک آس خاک پا این پو آس۔

گہیلان فوٹو

امتھان دو یاران تہ گا۔ باچہ ارو تانی بیان دا۔ ارو مون بوبہ مون ٹی جوؤ کہ ا چھلیں نہ ڈھونگیر زریں دبیش۔ تن مئی آک نات۔ ارو باچہ صاب تو ماکہ فیصلہ دہ اوں امی جوؤ مئی کاں آگہ تاس بلیت؟ لخہ بارایاں مانوشہ بلیش تام سوآ نیاش۔ باچہ ارو این فیصلہ سارہ قاضی یا تھا کہ گری۔

باچا اسوں رین خدمات کیر تے سار ہو۔ باچا جہیمہ چو تانی برے کہ این قصا کیر اوں لقمان حکیم صاباں لوکوٹور یات۔ این برے سارہ مشالاں جاما دہ فیصلا کہ بیئے۔ اپان سہ گولالیں ڈھونگیر گھی بیئے۔ تن واکہ نہ انار تلو تے کٹر ای چوروٹی دہ گھٹرو۔ فیصلیں ٹیمہ باچیں بریہ گھان جا دیائے۔ ارو این ڈھونگیر مئی کناں تھو؟ تن ڈھونگیر بارہ سات پھٹکیئے۔ اخیرہ ارو ان مئی نہ شئی تھو۔ تھو کو ای قیضی (تن مشالاں پیشن کیش) مئیم جا ما تپوس کیر اوں ان مئی کناں تھو؟ تن پا ڈھونگیر پھٹکیئے۔ سہ ارو ان مئی کھاگاں نہ شئی تھو۔ لوکوٹ جا کہ آواز کیر اوں ان مئی کناں تھو؟ تن پا ڈھونگیر پھٹکا ارو ان مئی نہ انار تھو۔ قیضی تاس کہ ارو تئی کھیکی جانو اوں ان مئی نہ انار تھو؟ سہ ارو مئی میک تھی جانو۔ قیضی صاب ارو ائی تھو خاک۔ لوکوٹ جا قیضی کہ ارو یہ این فیصلہ نہ قبولان۔ سارہ مکہ باچہ تل سہ اپینہ ماں فیصلہ گری۔

ہمان یائی

چٹریل:- عبدالعلی، کالام بازار

مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 حسابیں تپوس گرن بارہ لوک تے گان
 مو پھوٹا ڈاک آس پتہ سرلیاں دوس یت
 کال پا پشین گات تھی بریشاں دوس یت
 اینچیک ریت پتہ سار روخان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 شیدلہ ڈک ڈک گمن جوؤ ہمان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی

کالامیں حالات (اولاں حصہ)

چٹریل:- منور اسلام طارق، کالام بازار

موان کالامیں خلق بار لیل زندگی لنگانت۔
 موان حالات بار آمو لیل تھی۔ موان خلق کرے
 حکومتیں دیش تھی کئی بامو سہولت نا
 تھی۔ ماکہ حکومت کئی بامو توجہ نہ
 دینت۔ حکومت کالام آموشہ بامو تلوت۔ این
 چہلہ جانن تھوں یا اخکارہ ہوانت اوان کالام
 پاکستانان حصہ بامو نات۔ حکومتان مان سے
 کئی بامو فکر نات۔ مان سے کافر ما پا لال
 سلوک وانت۔

کالامان سول ہسپتال نامان تہ سول ہسپتال
 تھو۔ پرہ خو ڈسپنسری آں برابر پا نات۔
 ہسپتال مئی کئی قسمیں سہولت نات۔
 علاج معالجیں کمی تھی۔ ایکسرے این
 مشین (پلانٹ) کشکاں زمان تھی پیٹی مئی
 بند تھی۔ ایکسرے مشین پراجیکٹہ (کرے،
 آئی، ڈی، پی) علاقائیں خلقیں مددیں کیر
 دیش۔ موان ہسپتالیں مشینری این چہلیں
 قیمتی مشینری سیدواں ہسپتال مئی پا نات۔

شیدلہ ڈک ڈک گمن جوؤ ہمان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 بریشاں دوس ریتی سے لنگائے
 سیزن پانساں سمٹوگ سے لنگائے
 شیدلہ ڈک ڈک گمن جوؤ ہمان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 اوطینہ شات کئی ڈول سے پناہ تہ
 مننش تو دھریں رہ جنات تھی دوس گا
 تپوس مو گر او ائی کیک تے کا
 شیدلہ ڈک ڈک گمن جوؤ ہمان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 ڈاک گھنڑا آس بار حوصلہ سے لنگائی
 پن پھوٹائے تے شن لہلین دہ لنگائی
 اوزار ای ہمچور تے پھنور اپان کہ سمائی
 شیدلہ ڈک ڈک گمن جوؤ ہمان یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 شید نہ لیت لنگو ریتیاں دوس
 برابر تھو ہمان سیکند تے بریشاں دوس
 ٹوکوناگ دہ پا نہ لنگنت ضرولان دوس
 ٹاردہ اسمان رہ آگاں لانگ یائی
 مُوچن تھی ہمان تھروپ جوؤ ہمان یائی
 نناں رانگ بو تھی بدال
 ہم جانن لکہ او مئی جبال
 اثار جانن سورجیماں رنگال
 خلہ، ہٹکی او سورجیماں سمان یائی

مئی پا مُون خلق ڈیوآ تے لائیناں جالوگ رہ
مجبور تھو۔

کالامان روڈونہ تہ تھہ پشنت۔ بارہ بھاگہ کندا
کندا تھو۔ یا ٹپ ٹپ پتہ گان گان کندا تھو۔
ایں تہ مُون روڈیں حالات تھی۔ دی دی
روڈونہ یعنی لام لامان روڈونہ اس ما پا لال
تھو۔ ا کلومیٹریں مزال گاڑے پنجا مینٹ مئی
گرینت۔ کالامان سوآ روڈونہ ڈموگ زمانیں
ڈھنگیل آبیڈیاں چہلہ اخکارہ ہوانت۔

تعلیمان میدان مئی کالام بار آمو پت تھو۔
کالام مئی تعلیم آٹ مئی لوناں برابر تھو۔
آک تہ مہ سبق سہ شوق نہ ساتن، تعلیمیں
دیش کہ مُون خلقیں ہوب نات۔ سبقیں دیش
کہ کی توجہ نہ دیانت۔ نہ ای مُون خلق تانی
لوکوٹور تے لکیٹیر کہ تے تانی جوو کہ ہوب
نہ گرت۔ اولہ تہ کمی سباق نہ منت۔ کہ
کم منن پا تو ییو بوب ما مجبور ہو منن۔
سکول پھر چو تاتہ یا شوق سہ سباق نہ منن۔
نہ ای استازان تام کہ ہوب گرت۔

محترم جوو!

مہ تھوں قصا، متل، احادیث، شعرو شاعری، تے
دی ران ران معلوماٹاں انتظار مئی تھو۔ تھہ مارینی
کا مہاکہ کتیک شاردہ ہوانش تے آم لاڑا اوں مہ
تانی رسالاً مئی تھوں مواد شامل کری۔

مُون پتہ ایں تھو:-

کالام کلچرل سوسائٹی

بمعرفت، البدر بک سیلرز، کالام، سوات

لیکن افسوس ہوں محکمہ صحتیں غفلتاً
وجا تھی لکاو روپی ایں مشینری باکار بچیل
تھی۔ معمولی ٹیسٹیں تے ایکسرے ایں کیر
پنج بیش کلومیٹر دور منگور وا بچوگ
ہوانت۔ اکثر مریضان یا زخمیان پنو پنہ جنون
ما تھیر دوانتہ۔ ڈاکٹرین، اپریشناں مانوچ
(سرجن)، دنا ڈاکٹر، ایل ایچ وی، نرس تے
ایمبولینس وغیرہ نات۔

پاکستاناں مچوگ صدر فاروق لغاری آ
ہسپتالیں کیر داس لکھ روپی دیش۔ محکمہ
صحت والا دش لکھ روپی تھی صرف آ
خراب جنریٹر گی دی پانس بضم کیر۔ مون
مشران مئی یا کالامی مئی اینچھلاں آ مانوچ
ناتھو اوں سہ تانی حقیں تپوس کرئی۔

کالامیں خلقیں کیر پوگاں پاک او پا میلاؤ نہ
ہوانت۔ مہ پوگاں او پا نہ لانت۔ اسپوجا بار
دور دور تھی کوری دہ او گھینت۔ ہمن مئی
اسپوجا رہ بار سخت تکلیف لگنت۔ کالامہ
داس، با فٹ بیم وانت۔ مون اسپوجا
پشیلینت۔ گرپٹین، بیم مئی پورین بار خوئیری
زیری دہ تے تکلیف دہ تے مصیبت دہ او
گیانت۔ ہمن مئی اسپوجا تہ چھور میشل پا
شیٹائی بار کہ نہ نکباں۔

ملاکنڈیں یعنی واپڈائیں بجلئی صرف کالامان
بازارائے تھی۔ دی نئیر نئیراں علاقاً (لام) یعنی
جلدید، یاجگل، جائیلبنڑ، لال تے دی دی
لام بجلئی ما محروم تھو۔ ترقی آل ایں دور